

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Baker, President L. Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni nedelj in praznikov.

Doplji bres podpisa in osebnosti se ne pribrojujejo. Denar naj se blagoviti posiljati po Money Order. Pri spremembah kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejme vabilice naznani, da hitreje najde moščnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: Chelsea 3-3878

PREDSEDNIKOVA POSLANICA

Poslanica, ki jo je naslovil predsednik Hoover na kongres, v kateri je pojasnil smernice za potrebno zakonodajo, je moralna izzvati v širokih plasteh naroda veliko razočaranje.

Popolnoma je zgrešila smotreno vodstvo, ki ga dežela v teh težkih časih pričakuje od načelnika vlade. Poslanica ne vsebuje nobenih drznih in širokopoteznih načrtov, ki bi bili tako zelo potrebni za povratek lepih časov.

Javnost se še precej strinja z onimi mestni poslanicami, ki se obračajo proti nadaljnji podpori veteranom in zahtevajo reformo bančnih postav, da bo prišel denar v tekrter za omejitev nepotrebnih izdatkov.

Absolutno potrebo novih davkov bo predsednik obrazložil v nadaljni poslanici, istotako tudi zadevo moratorija in tujezemskih dolgov.

Predsednik pravi, da je v zvezni blagajni nad dve milijardi deficita ter da se bo ta deficit prihodnje leto še podvojil.

Če tudi bo davek samo začasno zvišan, se zdi, da predsednik ne upa na skorajšnji povratak prosperitete in ž no vred večjih dohodkov za državno zakladnico.

Neoziraje se na to, vztraja na stališču, da je treba obdržati oziroma poosrtiti baš one odredbe, ki so v največji meri poslabšale finančni in gospodarski položaj dežele, namreč carinski tarif, prohibicija in omejitev priseljevanja.

Predsednik je priporočil poosrtitev kazenskih postav, večjo omejitev priseljevanja, poostrenje deportacijskih postav ter registracijo tujerodecev, dočim ni prohibicije niti z besedico omenil.

Da omejitev priseljevanja ni popolnoma nič izboljšala položaja, je jasno in istotako je jasno, da ga tudi nadaljna omejitev ne bo.

— Jaz sem odločeno proti temu, da bi kongres revidiral tarif. Če bi se to zgodilo, bi nastale nadaljnje motnje v industriji, trgovini in gospodarstvu, in razdobje depresije bi se še podaljšalo.

Nihče ni tako slep kot je slep oni, kateri noče videti.

Križa se v Ameriki ni približala svojemu višku, samo vsled gospodarskega propada v lastni deželi in vsled svetovne depresije, pač pa vsled visokih carinskih dolob, katere se je posrečilo izsiliti ljudem, ki so v službi posebnih interesov.

Predsednikova poslanica, katere je vse nestrnpo pričakovalo, ni znamenje konstruktivne državniške modrosti, pač pa dokument nazadnjške politike.

Opozicijski stranki v kongresu bo nudila možnost, da prevzame vodstvo ter ugledi pot k napredku.

Nesreča ne počiva!

Tudi smrt ne. Podvržani ste eni ali drugi vask dan.
KAJ STE PA STORILI ZA SVOJO OBRAMBO IN ZA
OBRAMBO SVOJIH OTROK?

Ali ste že sosedovali na sladkoj bolezni, nesgode ali smrtil? Ako ne, tedaj pristopite takoj k bližnjemu društvu Jugoslovenske Katoliške Jedinice. Naša jednota plačuje največ bolniške podporo med vsemi jugoslovenskimi podpornimi organizacijami v Ameriki. Inovina znaša nad \$1,100,000.00, članstvo nad 20,000. Nova društva se lahko ustanovijo v Združenih državah s članom. Pripomina prost. — Berite najboljši slovenski časnik "Novo Dobo", glasilo JSKJ. Pište po pojasnila na glavnega tajnika, Anton Zbačnik, Ely, Minn.

ZASEDANJE NOVEGA KONGRESA

Te dni se je sestal kongres, ki je bil izvoljen lansko leto, v prvo dolgo zasedanje. To je 72. kongres. Kaj naj federalna vlada storiti, da pospeši industrijalno zivljeno in zaposlenost? Kako naj pokrije proračunski primanjkljaj, ki znaša že okolo 800 milijonov dolarjev in bo znašal bržkone 2000 milijonov, predno manje fiskalno leto? Ali naj se povpraša dohodninski dovek za vse ali le za višje dohodke? Ali pa naj se uvede neposredni davek na prodajnikov. Raztreseni so to delavec po Slavoniji, a mnogo jih je tudi po Franciji in Nemčiji. Znano je, da so lani samo prekmurski sezonski delaveci, ki jih je bilo nad 10 tisoč, prislužili nad 25 milijonov dinarjev, a letos bo prislužek precej manjši, kljub temu, da je delavec sedanje krize.

Ta so nekatera izmed resnih vprašanj, s katerimi se bo moral baviti kongres. Rešitev teh vprašanj je stvar, ki se tiče interesov vsega posameznika, kajti posredno ali neposredno vsi plačujemo davke in vsi čutimo posledice sedanja krize.

Izmed drugih važnih vprašanj, ki utegnjejo priti pred kongres, so zavarovanje proti nezaposlenosti, znatne javne gradnje in odpomem nezaposlenosti in prohibicijsko vprašanje, dasi je precej problematično, da bo kongres kaj storil v teh pogledih. Od posebnega interesa za tujerodece je, da se bo kaj storilo v pogledu imigracije in naturalizacije. Vsled mnogih problemov gospodarske narave je težko reči, da bo kongres našel zadost časa z reševanje raznih predlogov, ki se tičejo naturalizacije in imigracije. Z ozirom na to, da se nekateri predlogi predlagajo v vsakem zasedanju, se lahko pričakuje, da se bo zoper predlagala registracija inozemicov in nove priseljeniške omejitve. Na drugi strani je pričakovati, da bomo imeli predlage za legalizacijo vseh nepostavnih prihodov pred l. 1924, za liberalizacijo nekaterih določb sedanjega deportacijskega zakona in za zmanjšanje stroškov naturalizacije. Foreign Language Information Service in druge prosvetne in socijalne organizacije podpirajo te zadnje pedoge.

Organizacija senata. — Predno kongres začne razpravljati, se mora konstituirati, t. j. si mora izbrati svoje predsedništvo in razne odseke, katerih dolžnost je diskutirati razne predloge, predno pridejo pred zbornicami.

Zgornja zbornica kongresa, se način, ima stalnega predsednika v osebi podpredsednika Združenih držav. Mora pa izvoliti takozvalnega "president protempore", ki predseduje v odsotnosti podpredsednika Združenih držav. Potem treba imenovati 32 odsekov. Vladočica stranka imenuje načelnike posameznih odsekov. Moč ob strani pa je sedaj skoraj enaka, tako da ni gotovo, da li republikane, ki so prevladovali v prejšnjem kongresu, bodo mogli pridržati svoje načelnike v odsekih senata. Sedanji kongres obstaja sedaj od 48 republikancev in 47 demokratov in eno mesto je izpraznjeno. Izmed republikanskih senatorjev pa je precej nedovisnih, ki dostikrat glasujejo brez obzira na strankine sklepe.

Konstuiranje nižje zbornice. — Predsednik poslanske zbornice, House of Representatives, se zove Speaker. Izgleda sedaj, kot da demokrat, kongresnik bo Speaker v poslanski zbornici.

Mesto Speaker-ja je velikega važnosti. On je več kot predsednico dostenjanstvenik, kajti kot vodja večinske stranke ima velik upliv na vso zakonodajo. Poslanska zbornica ima 44 odsekov in, ker bodo demokrati imeli večino v tej zbornici, pomenja, da bodo vsemi načelniki odsekov demokratije.

Na tak način bo predsednik, ki je republikanec, imel kongres, od katerega vsaj ena zbornica bo demokratična. To ni nič novega v zgodovini, dasi kaj takega je nemogoče v parlamentarnih državah, na primer na Angleškem, kjer vlada v takem slučaju bila ali padla ali razpustila parlament in odredila nove volitve. Po ameriškem vladnem sistemu pa je drugače. Tu uprava je popolnoma oddaljena od zakonodajne oblasti. Kongres je nodivno zakonodajna oblast, tako je izvršilna oblast, ki jo predstavlja predsednik Združenih držav, in pravosodna oblast, ki je tretja panoga vladnega sistema.

Zakonodajna oblast ima le dve omejitvi: Prvič, predsednik mora podpisati vsak zakon, da bo ve-

Iz Slovenije.

Peter Zgaga

Prva skupina prekmurskih sezonskih delavcev se je vrnila.

Dar govora in opazovanja.

Kakor znano, gredo vsako leto posebno iz Prekmurja posebno sezonski delavci v razne kraje, da si prislužijo vsaj bori kruh čez zimo. Na tisoči in tisoči da svoje najboljše moči tuji zemlji, a pristiži si komaj toliko, da se preživi. Raztreseni so to delavec po Slavoniji, a mnogo jih je tudi po Franciji in Nemčiji. Znano je, da so lani samo prekmurski sezonski delaveci, ki jih je bilo nad 10 tisoč, prislužili nad 25 milijonov dinarjev, a letos bo prislužek precej manjši, kljub temu, da je delavec sedanje krize.

FLIS.

Dopisi.

Mollenauer, Pa.

Oprostite mi, ker sem tako dolgo zaostal z naročino. Zahvaljujem se vam, ker ste mi list vseeno pošiljali. Da sem pozabil poslati naročino, bi bil jako slab izgovor. Resničen vzrok so slabe razmere. Pri Pittsburgh Terminal Coal Company je še vedno stavka. Oni, ki so se vrnili na delo, delajo po en dan ali dva dni v tednu in sicer za manjšo ceno kot smo mi prej. Onemu, ki pride v kompanijske hiše pogledat, se mu žalostni prizor. Majnari hodijo zbegani naokrog, lačni so in v razepanih oblekah. Preplašeno gledajo kot da so jim zveri za petami. Tako žalostni so, da se ti morajo smiluti. V strahu za bočnost se vprašujejo, kako dolgo bo še to trpel. Delaveci smo v gotovi meri sami krivi, da moramo toliko trpeti pod kapitalističnim jarmom. Pred leti smo črnce krivili, da so stavke zbrokali, letos so jih pa beli črnci. Žal, da je med temi tudi dosti Slovencev. Oni, ki imajo lepe domove, so šli prvi stavkokazit.

Nekateri domnevajo, da je National Miners Union zatrta, pa se tako motijo. Če dosedaj ni zmaga, pa bo pozneje tako gotovo kot solnec sije na nebuh, seveda, če bomo tako složni kot smo bili dosedaj. Čas je, da se enkrat zdubimo in obračunamo z našimi izkorisčevalci.

Ti siromak nimaš ničesar, tisti 59 možakov, ki kontrolirajo Združeno državo, ima pa svobodo, veselje in vse na svetu. Pozdrav vsem čitateljem tega lista!

George Cheron.

Barberton, Ohio.

Kakor po drugih naselbinah, tako je tudi v Barbertonu. Z delom gre tukaj tudi zelo slabo. Vrste brezposelnih se vedno večajo tako da rojakom iz drugih naselbin ne svetujem hodiči sem da del.

Ker pa so zimski večeri dolgi in nimač nikakega razvedrila, ko enkrat prečita novice v naših listih, se je tukajšnje dramatsko društvo "Slovenija" potrudilo, da privedi v tukajšnji naselbini predstavo "Trije ženini", šaligrafi v dveh dejanjih.

Zagotovljanim vsakega, da mu ne bo žal, ako se udeleže ker po igri nam bo igral izvrsten orkester veselje poškočnice.

Zato raje ne pozabite rojaki iz Barbertona in sosednjih naselbin, da se boste vršila ta prirede na Silvestrov večer 31. decembra in v tukajšnji dvorani Samostojnega društva "Domovina" na 14. cesti.

Ker bo vstopnila nizka radi slabih razmer, se priporočamo za obilno udeležbo.

Anton Yakich,
član dr. "Slovenija".

KNJIGE VODNIKOVE DRUŽBE

štiri krasne knjige stanejo s poštino vred

\$1.35.

"GLAS NARODA"
216 W. 18th St.
New York

popadel klobuk in pobegnil na ulico, ker mi je predobro znano, kako znajo ženske pripovedovati. Toda bilo je prepozno. Moral sem ostati in se potiti ob njenem pripovedovanju.

Pripovedovala mi je približno takole:

— Ja, kaj takega, kot sem zadnjih videla, kaj takega pa še ne. Cakaj, kako se že pikčeru pravi. Ne vem, če "Ljubezen" ali "Sovraštvo" ali pa oboje skupaj. No, saj je nazadnje vseeno. Oh, kako so se radi imeli in kako strašno grdo so se gledali, nazadnje bi se poleg kimalu vsi skupaj pobili, ona dva sta se za vzela. In kako je bil on lep. O, sveta nebesa, kako je bil on lep! Moj dedec se gre lahko desetkrat skrit pred njim. Še tebe, Zgaga, bita, kar se lepo zadegne. Po sij je bil lahko lep, saj je bil baron ali grof ali pa še kaj hujšega.

In v kinematografu je sploh zelo prijetno in lepo ker je tema, da se človek lahko v tem malo posoli, da ga ni treba biti sram pred drugimi ljudmi. Neko babo na moji strani sem neprestano entila jokati, nekega dedeca na moji levih je bilo pa tako strah, ko so se na pikčerju udarili, da se jekar meni stisnil. Saj pravim, to so dedci! Taki bozaljive! Najprej se je začelo, kako sta se stara dva kregala in sinu branila, da je ne sme vzeti. Sin pa nič in nič. V glavo si je zabil in brenčal je za njo ko čmrlj. Tudi ona ga od začetka ni hotela, nazadnje se je pa vseeno premislila. Oh, saj bi se marsikatera, ker je bil tako lep. In kak lepe mustače je imel. Sam Bog ve, zakaj dandanes ne nosijo moški več muštae. Moj dedec jih že nimata. Tisti, ki je poleg mene sedel, jih je pa imel, ker se me je bil enkrat skoraj z njimi dotaknil. — Gerard! — sem rekla, pa je precej odnehal. Moške je treba zgrobati, če ne, koj mislim, da si kaka muha. In ko je potem te staro grofinjo izvedela, da se je sin vseeno zaročil, jo je kar žal udaril in je začela umirati. Oh, kako je znala baba umirati. Tako čudno se je zvijala in je bila žal, da smo se moralni vsi smejati. Res je, da so šli po dohtarja, pa je dohtar prepoznila prišel in je bila že him. To seveda ni bilo res, ampak zanalač takoj napravijo, da se je iznebe. — O ti salamenki deč — sem si mislila, ko se je edatje bolj pritisnil k meni in prav rada bi mu kaj rekla, pa se v muvičerju ne sme nič govoriti — pride brž tista z lučko in ti posveti pod nos. V takem slučaju je najbolje molčati in potpreti, posebno, če je pred teboj toliko ljudi, da bi ne bila manira, če bi klicala na pomoč. Pa kdo tudi bi te

KRATKA DNEVNA ZGODBA

M. HAUSCHILD:

MOZ IZ MORJA

Kriki so se podili in zamrli v globokem oddihu, ko je vodja z belo kredno napisal na črno desko osrečujejoče poročilo: — Vsi ljudje rešeni!

V kantini je ležal tujec, mož, ki je bil vstal iz tal, on, ki ga nihče izmed njih ni bil nikdar videl ne poznal. V kantini — kajti bolnica in lazaret sta bila davno prepunjeni, z lažje poškodovanimi samo, hvala Bogu.

A on? Od kodi se je vzel? V prvem razburjenju se ni nihče zmenil začinj... in sedaj je ležal tu in smršal — mož z bakreno čelado.

Pologoma je popuščala groza, ki je objemala sreca od začetka katastrofe, in se umikala veselemu, otrčankemu smehu.

Nobenega mrtvega! Brat in oče, vse je rešeno. Po krčmah je postalo zopet glasno.

Tudi mož v kantini se je prebudil, se začel smejeti in zahteval žganja. Čudne stvari med nebotom in zemljo! To je bilo nezaslišano. — Skrivnostni neznanec je sedel za mizo in smeje se zvrnil merico žigajna.

Vse se je zgrnilo okrog njega in ga odprtih ust poslušalo, dočim je oni drugi, ki se ga bili rešili z njim vred, še ležal v globokem snu pod zdravniškim nadzorstvom.

Svoj živ dan naj z roko lovin slanike in pijem za zajtrrek morsko vodo, če bi hotel to, kar sem sedaj doživel, doživeti še enkrat.

— Kaj pa se je zgodilo z vami? — mu je strmelko nasproti eno edino vprašanje iz vseh obrazov.

— Poslušajte! Letali smo zunaj, južno od sijipin; morju smo bili iztrgali iz želodca mnogovrstne kořistne reči in upali, da bo plen vrgel topot lep izkupiček in da bom slednjice dobili svojo mezzo, kajti čas je slabi in naš patron v Londonu nam je bil na dolgu se plačo za štiri mesece. A topot smo imeli srečo. Že smo se čutili kot fantje z nabitimi listnicami, za katere se trgoj dekleta po pristanisih.

Bronasta topovska cev, ki sem jo bil sam iztaknil, je bila naš glavni dobitek. Vredna je bila sama dobrish tristo funтов šterlingov. Položili smo jo zaenkrat zadaj na rob ladje, ker smo bili preutrujeni, da bi jo še tisti večer spravili v notranjost.

Ležali smo na krovu in uživali lepo, toplo poletno noč, ki so ob obalah Jchna Bulla žal tako redke. Naša potapjalna ladja je rahlo stresala srednje verige in se pozabovala kakor zibeika. Vendar nismo mogli spati, marveč smo na tihem preračunalni, koliko smo zaslužili. Sama cev svojih tristo funtov in potem ostale dobre stvari: tretjina izkupička je bila naša, torej ostane vsakemu poleg štirimesečne mezde še svojih petdeset angleških funtov. Hura — kaj vse se da kupiti za tisoč šilingov! Rule Britannia!

Tako smo ležali in si pomešivali z zvezdami, po glavi nam je hodil dobitek; ladja pa se je pozabovala vlahnem valovanju morja. Tedaj se je nekaj prevallilo, zgrmelo in butnilo čez krov.

V hudi služnji sem planil na noge in pogledal, kaj se je zgodilo. — Naše glavno upanje — bronasta cev — je z roba ladje zdrnkila v morje!

Tako sem se prestreljal, da ne morem povediti. Vse naše upanje na plačo, dobitek, zabavo se je pogrenzilo v morje; kakor ovce smo zizali na mesto, ki je požiro naš zaklad.

— Brá orodje sem, takoj se spustim na dno, da spravimo cev na vrh, predajo se združi naš star — saj ga poznate kapitanata!

Naglo sem zizel v potapljaško obleko, si dal priviti ventile in se spustil po lestvi v vodo. Za meni so spustili verige in predno je poteklo pot ure, sem imel ubednika sepet v rokah, ga pritrdiril na verige in dal znamenje, da ga potegnejo kvíšku. Da bi si nekoliko odihnil, sem se naslonil ob skalo, kjer so žigajale morske živali kakor nočne počasti.

Tedaj se je zgodilo! Zamolko grmenje, prsketanje, hrušč, kakor bi trideset tovornih avtomobilov isto časno drdralo po skaku. Močan su-

nek me je vrgel na tla in nenadoma nastali tek me je z blažno na glico potegnili s seboj.

Zaman sem se skušal kje obdržati; potrgane verige moje ladje so se vlekle po tleh... V smrtnem strahu sem potegnil za signalno vrv, ki se je prijemno vdalala — bila je pretrgana. Tako sem ostal brez vsake zvezze s površino.

V tem me je kakor hudournik neslo dalje in dalje: zaman sem se lovil za morsko rastlinje, ki mi je ostajalo v rokah. Potem sem zatusil, kakor da bi me potegnilo v veliko luknjo. Tok je bil tako močan, da se nisem več zadeval ob stene, marveč me je pod učinkom protipritiske bliskovito neslo lepo po svetu!

A on? Od kodi se je vzel? V prvem razburjenju se ni nihče zmenil začinj... in sedaj je ležal tu in smršal — mož z bakreno čelado.

Pologoma je popuščala groza, ki je objemala sreca od začetka katastrofe, in se umikala veselemu, otrčankemu smehu.

Nobenega mrtvega! Brat in oče, vse je rešeno. Po krčmah je postalo zopet glasno.

Tudi mož v kantini se je prebudil, se začel smejeti in zahteval žganja. Čudne stvari med nebotom in zemljoi! To je bilo nezaslišano. — Skrivnostni neznanec je sedel za mizo in smeje se zvrnil merico žigajna.

Vse se je zgrnilo okrog njega in ga odprtih ust poslušalo, dočim je oni drugi, ki se ga bili rešili z njim vred, še ležal v globokem snu pod zdravniškim nadzorstvom.

Svoj živ dan naj z roko lovin slanike in pijem za zajtrrek morsko vodo, če bi hotel to, kar sem sedaj doživel, doživeti še enkrat.

— Kaj pa se je zgodilo z vami? — mu je strmelko nasproti eno edino vprašanje iz vseh obrazov.

— Poslušajte! Letali smo zunaj, južno od sijipin; morju smo bili iztrgali iz želodca mnogovrstne kořistne reči in upali, da bo plen vrgel topot lep izkupiček in da bom slednjice dobili svojo mezzo, kajti čas je slabi in naš patron v Londonu nam je bil na dolgu se plačo za štiri mesece. A topot smo imeli srečo. Že smo se čutili kot fantje z nabitimi listnicami, za katere se trgoj dekleta po pristanisih.

Bronasta topovska cev, ki sem jo bil sam iztaknil, je bila naš glavni dobitek. Vredna je bila sama dobrish tristo funtov šterlingov. Položili smo jo zaenkrat zadaj na rob ladje, ker smo bili preutrujeni, da bi jo še tisti večer spravili v notranjost.

Ležali smo na krovu in uživali lepo, toplo poletno noč, ki so ob obalah Jchna Bulla žal tako redke. Naše glavno upanje — bronasta cev — je z roba ladje zdrnkila v morje!

Tako smo se prestreljal, da ne morem povediti. Vse naše upanje na plačo, dobitek, zabavo se je pogrenzilo v morje; kakor ovce smo zizali na mesto, ki je požiro naš zaklad.

— Brá orodje sem, takoj se spustim na dno, da spravimo cev na vrh, predajo se združi naš star — saj ga poznate kapitanata!

Naglo sem zizel v potapljaško obleko, si dal priviti ventile in se spustil po lestvi v vodo. Za meni so spustili verige in predno je poteklo pot ure, sem imel ubednika sepet v rokah, ga pritrdiril na verige in dal znamenje, da ga potegnejo kvíšku. Da bi si nekoliko odihnil, sem se naslonil ob skalo, kjer so žigajale morske živali kakor nočne počasti.

Tedaj se je zgodilo! Zamolko grmenje, prsketanje, hrušč, kakor bi trideset tovornih avtomobilov isto časno drdralo po skaku. Močan su-

nek me je vrgel na tla in nenadoma nastali tek me je z blažno na glico potegnili s seboj.

Zaman sem se skušal kje obdržati; potrgane verige moje ladje so se vlekle po tleh... V smrtnem strahu sem potegnil za signalno vrv, ki se je prijemno vdalala — bila je pretrgana. Tako sem ostal brez vsake zvezze s površino.

V tem me je kakor hudournik neslo dalje in dalje: zaman sem se lovil za morsko rastlinje, ki mi je ostajalo v rokah. Potem sem zatusil, kakor da bi me potegnilo v veliko luknjo. Tok je bil tako močan, da se nisem več zadeval ob stene, marveč me je pod učinkom protipritiske bliskovito neslo lepo po svetu!

A on? Od kodi se je vzel? V prvem razburjenju se ni nihče zmenil začinj... in sedaj je ležal tu in smršal — mož z bakreno čelado.

Pologoma je popuščala groza, ki je objemala sreca od začetka katastrofe, in se umikala veselemu, otrčankemu smehu.

Nobenega mrtvega! Brat in oče, vse je rešeno. Po krčmah je postalo zopet glasno.

Tudi mož v kantini se je prebudil, se začel smejeti in zahteval žganja. Čudne stvari med nebotom in zemljoi! To je bilo nezaslišano. — Skrivnostni neznanec je sedel za mizo in smeje se zvrnil merico žigajna.

Vse se je zgrnilo okrog njega in ga odprtih ust poslušalo, dočim je oni drugi, ki se ga bili rešili z njim vred, še ležal v globokem snu pod zdravniškim nadzorstvom.

Svoj živ dan naj z roko lovin slanike in pijem za zajtrrek morsko vodo, če bi hotel to, kar sem sedaj doživel, doživeti še enkrat.

— Kaj pa se je zgodilo z vami? — mu je strmelko nasproti eno edino vprašanje iz vseh obrazov.

— Poslušajte! Letali smo zunaj, južno od sijipin; morju smo bili iztrgali iz želodca mnogovrstne kořistne reči in upali, da bo plen vrgel topot lep izkupiček in da bom slednjice dobili svojo mezzo, kajti čas je slabi in naš patron v Londonu nam je bil na dolgu se plačo za štiri mesece. A topot smo imeli srečo. Že smo se čutili kot fantje z nabitimi listnicami, za katere se trgoj dekleta po pristanisih.

Bronasta topovska cev, ki sem jo bil sam iztaknil, je bila naš glavni dobitek. Vredna je bila sama dobrish tristo funtov šterlingov. Položili smo jo zaenkrat zadaj na rob ladje, ker smo bili preutrujeni, da bi jo še tisti večer spravili v notranjost.

Ležali smo na krovu in uživali lepo, toplo poletno noč, ki so ob obalah Jchna Bulla žal tako redke. Naše glavno upanje — bronasta cev — je z roba ladje zdrnkila v morje!

Tako sem se prestreljal, da ne morem povediti. Vse naše upanje na plačo, dobitek, zabavo se je pogrenzilo v morje; kakor ovce smo zizali na mesto, ki je požiro naš zaklad.

— Brá orodje sem, takoj se spustim na dno, da spravimo cev na vrh, predajo se združi naš star — saj ga poznate kapitanata!

Naglo sem zizel v potapljaško obleko, si dal priviti ventile in se spustil po lestvi v vodo. Za meni so spustili verige in predno je poteklo pot ure, sem imel ubednika sepet v rokah, ga pritrdiril na verige in dal znamenje, da ga potegnejo kvíšku. Da bi si nekoliko odihnil, sem se naslonil ob skalo, kjer so žigajale morske živali kakor nočne počasti.

Tedaj se je zgodilo! Zamolko grmenje, prsketanje, hrušč, kakor bi trideset tovornih avtomobilov isto časno drdralo po skaku. Močan su-

Iz Jugoslavije.

Epidemija samomorov.

V Bjelovaru so imeli letos že 20 primer samomora. Te dni so našli sosedje 21-letno Faniko Betel doma obešeno. V zadnjem hipu so jo rešili in prepeljali v bolničo, kjer je izjavila, da si je hodata končati življenje, ker se je izročila sodišču nadaljnje postopanje.

V Brodu se je zastrupila žena uglednega meščana Marija Henč. Popoldne se je vrnila iz pokopališča in spotoma je popolno občinstvo v skupnosti pomagalo z mrtvimi. Otipaval sem se dalje in zarjal da veselja; na mojem hrbtnem pasu sta viseli še dve rezervni steklenici kisika, ki smo ju bili ob hitrem notnem potapljanju pozabili odpeti. Tako sem imel tedaj še dovolj zraka za precej časa. In kakor si smrtili posvečeni pomagajo med seboj, sem pokleknil pred umirajočega konja in mu držal kisik pod nos; zato je zrak potapljal zravnal.

V vasi Grmoš pri Bihaču se je obesil 60-letni kmet Trivo Jakić. Vzrok samomora ni znani.

Morilec obsojen na smrt.

Mesece avgusta letos so v nemškem gozdu v poškodenem podzemeljskem svetu našli mrtvega kmeta Petra Jovičića. Komisija je na mrtvecu ugotovila šest smrtnovarnih poškodb, približanjih s sekiro.

Sunnja, da je izvršil zločin, je padla na kmeta Jurija Kašuba, ki je že dalje časa živel s pokojnikom v prepiranu zaradi nekega zemljije. Osamljence je umor naposredno tudi prisinal. Sodni stol v Požegi je 19. novembra Kašuba osudil na smrt na vešilih.

Tragedija v valovih Vrbasa.

Mina Prilipdžijeva iz Gornjega Sebera pri Banji Luki je pustila svojo vnučko Nuro na ulici poleg reke Vrbasa, kjer se je mala Nura igrala z drugimi otroci. Po nesreči se je Nura spodtna in pada v dve in pol metra globoko reko in utonila. V trenutku, ko jo je prišla iskat, je mati opazila, da se otrok potaplja. Skočila je v vodo, da bi jo rešila, a ker ni znala plavati, se je začela potapljati. Le s težavo so jo pasanti rešili. Malo Nuro pa so zagnili valovi.

Tragedija v valovih Vrbasa.

Mina Prilipdžijeva iz Gornjega Sebera pri Banji Luki je pustila svojo vnučko Nuro na ulici poleg reke Vrbasa, kjer se je mala Nura igrala z drugimi otroci. Po nesreči se je Nura spodtna in pada v dve in pol metra globoko reko in utonila. V trenutku, ko jo je prišla iskat, je mati opazila, da se otrok potaplja. Skočila je v vodo, da bi jo rešila, a ker ni znala plavati, se je začela potapljati. Le s težavo so jo pasanti rešili. Malo Nuro pa so zagnili valovi.

Tragedija v valovih Vrbasa.

Mina Prilipdžijeva iz Gornjega Sebera pri Banji Luki je pustila svojo vnučko Nuro na ulici poleg reke Vrbasa, kjer se je mala Nura igrala z drugimi otroci. Po nesreči se je Nura spodtna in pada v dve in pol metra globoko reko in utonila. V trenutku, ko jo je prišla iskat, je mati opazila, da se otrok potaplja. Skočila je v vodo, da bi jo rešila, a ker ni znala plavati, se je začela potapljati. Le s težavo so jo pasanti rešili. Malo Nuro pa so zagnili valovi.

Tragedija v valovih Vrbasa.

Mina Prilipdžijeva iz Gornjega Sebera pri Banji Luki je pustila svojo vnučko Nuro na ulici poleg reke Vrbasa, kjer se je mala Nura igrala z drugimi otroci. Po nesreči se je Nura spodtna in pada v dve in pol metra globoko reko in utonila. V trenutku, ko jo je prišla iskat, je mati opazila, da se otrok potaplja. Skočila je v vodo, da bi jo rešila, a ker ni znala plavati, se je začela potapljati. Le s težavo so jo pasanti rešili. Malo Nuro pa so zagnili valovi.

Tragedija v valovih Vrbasa.

Pomladni Sen

ROMAN IZ ŽIVLJENJA
Za Glas Naroda priredil I. H.

30

(Nadaljevanje.)

Dobro je vedela, koliko trpi Wolf vsled hudočnosti svoje neveste in vedela je dobro, da je Wolf delal vse pod nekim pritiskom, ko se je zaročil z Gabrijeljo. Lepi, resni mož je imel popolno naklonjenost zelo izobražene dame, ki ji je bilo neizmerno žal, da se je navezel na bitje, ki je bilo tako razvajeno in samoglavlo.

Nekoč je skušala Gabrijela obrniti pogovor na ono popoldne, da bi se opravičila, kajti dobro je opazila, da se je Wolf zaradi njenega nesramnega obnašanja jezik na njo, toda se ji je pokazal takoj hladnega, da se ni upala, da bi to še kdaj omenila.

Da je Wolf Mariji glede tega pisal, o tem ni vedela, toda Wolf je smatral za svojo dolžnost, da se ji opraviči.

Tako je potekal čas in dan poroke je bil določen. Poroka naj bi bila takoj po končanih manevrih. Stari Ulrich ji je dal na razpolago višo v Wolfu krasnega konja, katerega se je zelo razveselil. To se je dobro zdelo Ulrichu, kajti proti Wolfu se je čutil vedno krivega, kajti onega popoldneva pred zaročko ni mogel nikdar pobzati. Vedno je še mislil na vlogo, ki je jo tedaj igral.

Mladi častniki se je s svojimi ponižnimi in moškim obnašanjem, s svojim značajem, ki ni imel madeža na sebi, priljubil vsem.

Gabrijela je bila vsa obupana, ko je moral Wolf na manevre. Neprestano se je pred njegovim odhodom oklepala njegovega vrata in ga poljubovala.

— Ali boš tudi vedno mislil na mene? Drugače skoprnim!

Ostani mi zvest in misli na mene!

— Gabrijela, morava se ločiti! To je usoda vojaka! Nikar mi ne delaj še težje ločitev. Pomisli, kaj, ko bi moral v vojno! — pravil resno.

— O, potem pa bi umrila! — zajoča.

— Ne bodi otrok, Gabrijela! V treh tednih sem zopet pri tebi in potem ne bo več dolgo, ko bova skupaj za vedno.

— Da, potem pa za vedno, Wolf! — In ponosen, blažen smeh se je razlil po njenih ustih.

Konečno je prišel dan: razkošno oblečena stoji pred oltarjem ob strani njega, ki ga je ljubila. Nad vse bled in resen je Wolf; toda jasno in razločno je donel njegov "da" po cerkvi. Vedel je dobro, da si je s tem "da" podrl vse mostove za seboj in da je končal s svojo resnično srčno srečo. Pred njim je bilo življenje polno sijačja in polno dolžnosti, katere bo moral izpolnjevati, ker je obljudil.

In Gabrijela? Skoro zmagonosno je prišla ona pomembna beseda z njenih ustnic. Nikdo ji ne more več vzeti ljubljenega moža. Tudi sam ne more več nazaj. Bila je lepa, veličastna nevesta, toda ni imela na sebi, kar bi morala: resnični nevestin, ponižni značaj. Iz nje je žarel ponos in zmaga!

— O, moja sladka, moja ljubljena! Moje ubogo dekle!

Bolest, ki je ni mogoče popisati, ga je prevzela, ko je pomislil na svojo ljubezen. Pa tudi je bilo končano, kajti poleg njega je se dela njegova mlada, evoča žena, sipajoč nanj vso vročo ljubezen. Resnica je prišla do svoje veljavne in pregnala misli na lepo preteklost.

DRUGI DEL.

I.

V misli zatopljen sedi stotnik Wolf pri svoji pisalni mizi; glavu si podpira z rokami. Zgodaj se je zmratio in je za nekaj časa moral opustiti svoje delo. Tudi ni imel več veselja delati še naprej, ker se je vsled prenapornega duševnega dela čutil utrujenega in je pretekel malo razvedrila.

Njegova žena je bila povabljena h gospoj majorjevi in tam je seveda ni smela manjkati. Njegov sinček je bil pri starem očetu, ki je bil zelo vesel, da je njegova hči po štirih mesecih zopet enkrat doma in sicer pod naslovom "gospa stotnika".

Tako je bil enkrat Wolf sam in se je zatopil v spomine v preteklost, kar je bilo zelo redko, ker je navadno vse tako misli s silo pretekel. Pa ni mu bilo dobro.

Že štiri leta je bil poročen. Njegov zakon z Gabrijelo mu ni prinesel drugega kot razočaranja. Njenega površnega, uživanja željnega značaja še vedno ni spoznal. Njegovo rahločutno naravo je nizko, vsakdanje duševno obzorje njegove žene odbijalo. In to njeni plitvi obzorje se je kazalo vsak dan bolj, čim dajeje sta bila poročena.

Kmalu je spoznal, da je to, kar je pri Gabrijeli smatral za iskreno ljubezen do njega, nič druga kot goboka, plamteča strast, ki jo je dajala lepemu možu in sijajnemu častniku.

Pošteno se je trudil biti ji dober in ljubezniv mož, ker je imela pravico do tega, toda bilo je pretežavno. Njenega značaja ni mogel izpremeniti, in prišlo je tako daleč, da sta si bila notranje tako oddaljena, kot si moreta biti le dva tuja človeka.

Niti sinček, katerega mu je Gabrijela podarila prvo leto zakona, ju ni mogel bližiti. Otrok ji je bil velika zapraka v njenem življenju, ki ga je tako ljubila, njemu pa je bil v zabavo v njegovi samoti. Poln globokega ginjenja je tedaj pokleplnil pred posteljo svoje žene in ji je hvaležno poljubil belo roko in prsa so mu bila polna svetih sklepov, toda niso bili kos njeni lähkomišljnosti.

Komaj je Gabrijela okrevala, se je zopet vrgla v vrtine družabnosti. Nikakor ni mogla živeti, da je ne bi kdo občudoval. Ako ji njen mož ni tega dal, tedaj je sprejemala poklone drugih, kar je bilo vredno njene lepote. Gospa pl. Wolf je bila najbolj spoštovana dama v mestu.

Četudi si ni ničesar odrekla, je vendar bilo nekaj v njenem vedenju, kar ni bilo žensko, prirojena prijaznost in ljubeznjivost, tega Gabrijela ni imela. Zato se je tudi mnogo vozila s kolesom in v vztrajnosti ji ni bila nobena enaka. Tega športa pa se ni držala samo zaradi zabave, temveč zaradi zdravja. Ni hotela biti obilježja, ker se je že nagibala na to. Zato je bila vsak dan na kolesu, kar je imelo za posledico, da sta se oba zakonea komaj videla vsak opoldne, ako je bila, kar se je pogosto dogodilo, na kakši daljši vožnji.

Za svojega Lazota se je brigala malo. Zanj je dobila zanesljivo pestunjo. Kar je otroku manjkalo na materini ljubezni, je nadomestil oče s podvajeno ljubeznjivostjo. Otrok mu je bil vse. Z obvezno ljubezni je visel na njem, tako da bila Gabrijela pogosto ljubosumnna na svojega lastnega otroka. Stare ljubosumnosti, ki ni opustila in je ži pogosto mučila svojega moža neznosno, dasi ni imela nikakega povoda za to.

Wolf je bil zelo nesrečen. V merodajnih krogih so o njegovi ženi govorili zelo neugodno. Dobro je vedel, da je bila kaj malo

priljubljena, četudi mu niso odkrito povedali. Wolf jo je mnogočrat opozoril zaradi njenega značaja in obnašanja. Bili so burni nastopi; pa pri vsem tem je Wolf z veliko potrežljivostjo skušal Gabrijeline náslsi obrniti na domače življenje.

Proti svoji ženi se je čutil nekako dolžnega, ker ji ljubezni ni mogel dato. Marijina podoba je neizpremenjena živila v njegovem srcu. Zato je bil proti njej tudi tako prizanesljiv. Pa tudi to ni nič pomagal. Tako je na pr. kupovala brez števila oblek, o čemur je govorilo celo mesto.

Nekega dne ji to očita. Odgovori mu pa hladno in ponosno: — Kaj hočeš? Kaj te to briča? Ali ti plačaš? Moj oče mi daje denar za živilje in delam z njim, kar hočem. Vse, kar mi moreš dati, zadostuje komaj za moje rokavice. Ravno to me najbolj veseli, da se morem lepo obleči. Tebi je vseeno, kakšna sem. — Ne ljubiš me več in me tudi nikdar nisi ljubil.

To je bilo njeno stalno govorjenje. Wolf ji na to ni odgovarjal, temveč je šel tiho iz hiše. Ako bi rekel kako besedo, bi Gabrijela vzrojila. In nič mu ni bilo bolj zoperno, kot domači prepir.

(Dalje prihodnjič.)

MOŽ IZ MORJA

(Nadaljevanje s 3. strani)

Sence moje svetlike so begale po tesnem prostoru kakor strahovi.

Slednjič se mi je izvil iz grla osvobodil krohot — na koncu hodnika je stala žival in... žrla iz jasli. Sel sem do nje in hvala Bogu ni bilo to nobeno novo čudo; žival se je enostavno kreplala iz svojega običajnega korita in žrla čisto naveden zemeljski cves. — Pohlepno sem si tudi jaz strezel prigrše v usta, da bi si potolažil nezmoško la-koto.

Tedaj se je s prevrnjene voza zaslišal glas moža, ki sem ga bil tjakaj položil: — Halo, tovariš!

Cloveški glas mi je popolnoma streznil pamet, ki se je že vedno strahoma lovila za novimi ugankami.

— Halo, tu dober prijatej; pojve mi, pri sv. Patriku, kakšna zakleta jama je to, v kateri tičiva? — sem odgovoril.

Počasi, sunkoma prekinjajoče besede, mi je docela onemogli človek pojasnil, kaj se je bilo zgodoval.

— Nahajava se v podmorskem ravnem največjega rudnika v severni Angliji. Rovi se raztezajo precej globoko pod morjem, in vodni jasli se nahajajo blizu obali. Že prejnjem teden sem kot nadzorni jamski inženier opozoril vodstvo, da postaja jamska voda čudno slana, in svaril, naj se v temu rovu ne kopije dalje.

Potem se je pripetila nenadna eksplozija in ob tej priliki se je moral kje udreti kos stropa, ki tvori morko dno; rov je zallio more.

Moje skrivnostno potovanje v spodnji svet se je tako pojasnilo na čisto naravn način. Vodni pristek me je bil enostavno vsesal v nastalo odprtino. Belec je spadel med tista nesrečna bitja, ki kot jamska vprežna žival skoraj nikdar ne vidijo solnca in v večni temi kmalu oslepe.

Kakor mora mi je padio s prsi, ko sem slišal ta suhoparna pojasnila svojega fantatsičnega potovanja.

Doslej je šlo vse dobro — toda kako bova prisla sedaj iz zasutega rova, v katerem sva bila živa pokopana? Kdo nama jamči, da voda, ko pride plima, ne bo v jami znova narasla in ne bova moral kavarno izgagati?

— Ne moreva biti daleč od dne-

z inženzerjem zbudila iz omotnega sna — na onem svetu.

Kakor blažen sem z zadnjimi modni zgrabil za kramp in obupno tolkel po stenah.

Odvalzo se je Morsejevo znamenje: — Potrpljenje — prihajamo! Žrtvoval sem se zadnjo steklenico kisika, nov pogum nazu je predramil, slepi belec je veselo za-hral.

Sikajoč šum in tenka jeklena cev se je prikazala v rov; piskanje je uhajal slab zrak, za njim je pritiskal dobr zrak iz kisikove steklenice.

A sedaj se je zgodilo nekaj, da nama je zledenela kri v žlah. Kakor je uhajal zrak, tako je naraščala voda na najinih nogah više in više.... Bilo je jasno — stisnjeni zrak je bil doslej zadrževal vodo.

Zapravil se je zrakom pro-dira voda, tonemo!

Za čas je nastala smrtna tišina. Potem sva opazila, da se je voda ustavila; cev so zamašili. Pač redkodaj se je nahajal kak človek v groznejšem polčaju nego midva.

Če so nama hoteli dovesti zraka, sva moralna utoniti, brez zraka sva se moralna zadušiti. Že enkrat nazu je bilo rešilo le konjsko topotanje, sedaj se je zdele smrt neizbežna.

Takrat so se oglasili za steno krampi. Usmiljen Bog, ali blazne, da hočejo podpreti vmesno steno in s tem odpreti vodi neovirano pot?

Tu zopet sikajoč pisk iz cevi. Povijljajoče ozračje je obilo prostor, dasi je bila moja zadnja steklenica kisika pri kraju.

Kaj je to?

Voda se umika!

Kakor v molitvi je inženjer dvignil roke.

— S stisnjениm zrakom delajo, to je edina pot do rešitve. Mož se je sesedel brez glasu...

Konjski gobec se drgne ob moži roki. Dvoje mrtvih oči strme vase v nemem vprašanju: — Ali bom tudi jaz deležen rešitve ali pa mi samega prepustita temi in smrti?

Kakor prigesa mi je zakipelo v grlo, v čeli... Ves solzan sem zar-jul. — Ne, ti pojdeš z nama! Drhtec in ihete sem se oklenil konjeviga vrata in zdrknili ob njem na tla...

— — —

Uro pozneje sva sedela v dvigu-lu in se peljala dnevu nasproti, slepi belec ob najini strani. Rešitelji so mi pravili, da sem v nesveti ne-prestanjojecljal: — Konja, konja!

Tako sem se z dna morja namesto s topovsko cevjo vrnil s slepim belcem.

CENA

DR. KERNOVEGA BERILA

JE ZNIŽANA

Angleško-slovensko

Berilo

(ENGLISH SLOVENE READER)

Stane samo

\$2.—

Naročite ga pri

KNJIGARNI "GLAS NARODA"

216 West 18th Street

New York City

— — —

Kretanje Parnikov

Shipping News

6 DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogramnih parnikov

ILE De FRANCE 11. dec.; 30. jan.

(10 P.M.) (12.05 A.M.)

P ARIS 15. jan.; 14. maja

(10 P.M.) (12.05 A.M.)

Najkrajša pot po Šveicariji